

ARREU

El Modernisme català a Ponce

Jorge A. Figueroa Irizarry
Director Divisió Patrimoni Cultural, Ponce
museodelahistoriadeponce@yahoo.com

Les resonàncies del moviment modernista català té els seus ecos en una ciutat del sud de Puerto Rico, Ponce, on descobrim un passat senyorial i modernista a través de les petjades que van plasmar els seus arquitectes i mestres artesans en els edificis del casc històric de la ciutat. La primera manifestació del Modernisme a Ponce va ser la implantació del pla d'eixample. El model que es va adoptar per a la ciutat fou el que va proposar l'arquitecte català Fèlix d'Ors, que va fer del xamfrà un distintiu de l'entorn urbà de Ponce, a diferència d'altres ciutats porto-riquenyes. En els períodes pre i post invasió nord-americana, a la ciutat hi va proliferar la construcció de nous edificis i residències que van definir la morfologia del casc urbà segons les propostes dels seus arquitectes més notables.

Alfredo Wiechers, diplomad de l'École Spéciale d'Architecture de França i format a Barcelona sota la tutela de reconeguts arquitectes com Enric Sagnier, va conjugar en els dissenys els elements del Modernisme català amb el neoclassicisme predominant en les façanes de les principals edificacions de la ciutat. Així ho evidencien les línies sinuoses o el *coup de fouet* en la ferreria de les baranes dels balcons, els motius florals o vegetals en la decoració interior i exterior i els elements cromàtics en els vitralls, les rajoles i les pises, que posen de manifest el domini de l'art

ornamental i artesanal característic d'aquest moviment artístic.

Una altra de les figures més destacades fou l'enginyer Blas Silva Boucher, graduat a l'Escuela Especial de Caminos, Canales y Puertos de Madrid. Es va traslladar a Barcelona, on va treballar en la inspecció de diversos projectes. Les seves façanes, eclèctiques, i els elements decoratius dels interiors, obra del mestre artesà Elias Concepción, són testimoni d'una etapa de reinterpretació, recreació i adaptació modernista en l'entorn urbà de Ponce.

El pas del segle XIX al XX va marcar la transició entre els arquitectes formats a Europa i els formats als Estats Units. Víctor Manuel Doménech, Luis Porrata Doria, Pedro de Castro i Pedro Méndez Mercado van establir en les seves obres un nou vessant de l'arquitectura modernista a la ciutat, en integrar a les façanes l'Art Déco i el renaixement espanyol, una hibridació estilística que fou el resultat d'una mirada diferent i renovadora.

Més de cent anys després del moviment modernista, Ponce retroba les reminiscències d'aquella esplendor artísticoarquitectònica, no amb la nostàlgia del passat, sinó amb l'orgull d'haver rescatat i conservat un patrimoni històric que ocupa un seial en el Consell d'Honor de la Ruta Europea del Modernisme, un projecte que incorpora Ponce al catàleg de ciutats museu representatives d'aquest període de l'art universal. www.ponceweb.org

www.ponceweb.org

Pedro Méndez Mercado, 1930. Plaza del Mercado Isabel

WORLDWIDE

Catalan Modernisme in Ponce

Jorge Figueroa Irizarry
Director, Cultural Heritage Division, Ponce
museodelahistoriadeponce@yahoo.com

The impact of Catalan Modernisme has its echoes in a city in southern Puerto Rico, Ponce. Its noble and Modernista past can be seen in the traces left by its architects and master craftsmen in the city's historical centre. The first sign of Modernisme in Ponce lay in the nature of the planned city extension. The city adopted a plan by the Catalan architect, Fèlix D'Ors, who made of the chamfered corner a distinctive sign of Ponce's urban makeup, in contrast to that of other cities in Puerto Rico.

In the period before and after the invasion by the United States, construction of new buildings and residences that would define the morphology of the city centre proceeded apace following the proposals of its leading architects.

Alfredo Wiechers, graduate of the l'École Spéciale d'Architecture in France and trained in Barcelona under the guidance of recognised architects such as Enric Sagnier, combined in his designs elements of Catalan Modernisme with the neoclassicism that predominated in the façades of the city's main buildings.

This is evidenced in the sinuous lines or "coup de fouet" in the ironwork of the balconies' banisters, floral and vegetable motifs in the interior and exterior decoration, the colourfulness of the stained-glass windows, tiles and pottery, all of which demonstrated this artistic movement's mastery of the decorative arts and handicrafts.

Another key figure was the engineer Blas Silva Boucher, graduate of Madrid's Escuela Especial de Caminos, Canales y Puertos (Special School of Roads, Canals and Ports).

He moved to Barcelona and worked as an inspector of various projects there. His eclectic façades and the decorative features of his interiors, carried out by the master craftsman Elias Concepción, bear witness to a time of reinterpretation, recreation and Modernista adaptation in Ponce's urban fabric.

The turn of the 20th century marked the transition between architects trained in Europe and the USA. In their creations, Víctor Manuel Doménech, Luis Porrata Doria, Pedro de Castro and Pedro Méndez opened a new aspect in the city's Modernista architecture, weaving into their façades Art Déco and the Spanish Renaissance, a stylistic hybrid that was the fruit of a different and innovative view of architecture.

More than a century after the birth of the Modernista movement, Ponce rediscovers the memory of this artistic and architectural splendour, not with a longing for the past but with the pride of having saved and preserved this historic building heritage that now has its place in the Council of Honour of the European Art Nouveau Route, a project that includes Ponce in the catalogue of museum cities representative of this period of universal art. www.ponceweb.org

www.ponceweb.org

Alfredo Wiechers Pieretti, 1911. Bathroom in the Wiechers House Museum
Alfredo Wiechers Pieretti, 1911. Cambra de bany de la Casa Museu Wiechers

Elias Concepción, 1911. Stained glass window of the Ponce History Museum (Salazar House)
Elias Concepción, 1911. Vitrall del Museu d'Història de Ponce (Casa Salazar)